

Parafia
Nawrócenia św. Pawła Apostoła
w Warszawie

 Diecezja
Warszawsko-Praska
www.nawrpawel.waw.pl

**Standardy ochrony dzieci
w duszpasterstwie
Parafii Rzymskokatolickiej
Nawrócenia Świętego Pawła Apostoła
w Warszawie**

Warszawa, sierpień 2024

Spis treści

Wstęp	2
Rozdział I Objaśnienie terminów	3
Rozdział III Bezpieczne relacje między dziećmi a dorosłymi zaangażowanymi w pracę na rzecz parafii	7
Rozdział IV Interwencja w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka lub posiadania takiej informacji	10
Rozdział V Składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	12
Rozdział VI Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia dzieci	12
Rozdział VII Przegląd i aktualizacja standardów, dokumentowanie i przechowywanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia dzieci	13
Rozdział VIII Odpowiedzialność za przygotowanie parafii do stosowania standardów	14
Rozdział IX Udostępnianie standardów	15
Rozdział X Bezpieczne relacje	15
Rozdział XI Wsparcie po ujawnieniu krzywdzenia	19
Wsparcie dla ofiar przemocy	20

Wstęp

„Standardy ochrony dzieci w duszpasterstwie Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia Świętego Pawła Apostoła w Warszawie” (dalej: „Standardy ochrony dzieci”) to dokument wewnętrzny parafii, zawierający zasady zapewniania dzieciom bezpieczeństwa i postępowania w przypadku zagrożenia krzywdzenia dzieci. Spisane w jednym miejscu zasady tworzenia w parafii bezpiecznego dla małoletnich środowiska, a także ustanowienie zrozumiałych i obowiązujących wszystkie osoby zaangażowane w duszpasterstwo parafialne procedur interwencji wewnętrznych i zewnętrznych, umożliwiają szybkie reagowanie na zagrożenia bezpieczeństwa dobrostanu dzieci, a także pomogą w spełnianiu prawnych wymogów ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

„Standardy ochrony dzieci” regulują te obszary funkcjonowania, które wiążą się z możliwością naruszenia praw dziecka: od bezpieczeństwa i wsparcia po interwencję w sytuacjach zagrażających jego życiu, zdrowiu i dobrostanowi.

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników parafii i osób współpracujących oraz zaangażowanych w duszpasterstwo parafialne skierowane do dzieci jest działanie dla ich dobra – doczesnego i wiecznego. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie.

Dokument ten stanowi realizację obowiązku prawnego dotyczącego wprowadzenia we wszelkich instytucjach, w których przebywają dzieci, standardów ich ochrony przed krzywdzeniem [Ustawa z dnia 28 lipca 2023 roku o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606)].

Rozdział I Objaśnienie terminów

Osoby, ich role i funkcje w Kościele

Ksiądz – duchowny chrześcijański posiadający święcenia kapłańskie.

Kapłan – osoba, która spełnia w imieniu wspólnoty religijnej funkcje kultowe i rytualne.

Duchowieństwo, kler – biskupi, księża i diakoni.

Osoba świecka – członek Kościoła katolickiego i personel Kościoła inny niż biskupi, księża, diakoni i osoby zakonne.

Biskup – biskup lub arcybiskup diecezjalny, ordynariusz ordynariatu i prałat Prałatury Personalnej Kościoła łacińskiego.

Proboszcz – mianowany przez biskupa duszpasterz i zarządca parafii.

Personel kościelny – duchowny, osoba zakonna lub inna osoba zatrudniona przez Kościół na podstawie umowy, podwykonawstwa, odpłatnie lub nieodpłatnie.

Wolontariusz – osoba, która na rzecz innych osób lub danej grupy społecznej, dobrowolnie i bezpłatnie świadczy pracę wykraczającą poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Określenie „bezpłatna” nie oznacza „bezinteresowna”, lecz „bez wynagrodzenia materialnego”.

Organizator wyjazdu – osoba/podmiot uprawniony do organizacji wyjazdu dzieci: parafie, wspólnoty religijne, szkoły i placówki, przedsiębiorcy podlegający ustawie o usługach turystycznych, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej.

Diecezja – diecezja, archidiecezja, ordynariat lub prałatura personalna Kościoła łacińskiego.

Parafia – określona wspólnota wiernych, utworzona na sposób stały w Kościele partykularnym, nad którą pasterską pieczę, pod władzą biskupa diecezjalnego, powierza się proboszczowi jako jej własnemu pasterzowi.

Duszpasterstwo, w tym duszpasterstwo parafialne – działalność, w której jedna osoba jest odpowiedzialna za dobro drugiej lub za wspólnotę wyznaniową. Obejmuje celebrowanie liturgii, zapewnienie porad i wsparcia duchowego, edukację i pomoc w potrzebie. Wszelka praca polegająca na nadzorze lub wychowaniu dzieci jest dziełem duszpasterskim.

Duszpasterstwo pozaparafialne – duszpasterstwa, wspólnoty, grupy gromadzące młodych ludzi (młodzież licealna, studenci, młodzi dorośli), w tym wolontariaty, wakacyjne spotkania młodych (organizowane przez zakony, zgromadzenia zakonne, wspólnoty), festiwale młodzieżowe, rekolekcje wyjazdowe, wspólnoty różnych stanów, pielgrzymki piesze, pielgrzymki autokarowe, środowiska harcerskie. To dzieci, które mogą działać przy parafiach, ale mają struktury pozaparafialne.

Dzieci i osoby bezbronne

Dziecko – osoba poniżej 18. roku życia.

Małoletni – w rozumieniu polskiego prawa cywilnego osoba, która nie ukończyła 18 lat. Wyjątek stanowi osoba, która przed ukończeniem 18. roku życia zawarła związek małżeński. Wówczas staje się ona osobą pełnoletnią w rozumieniu prawa cywilnego.

Nieletni – w rozumieniu prawa karnego osoba, która w momencie popełnienia czynu zabronionego nie ukończyła 17. roku życia.

Wiek bezwzględnej ochrony – wiek niższy niż wiek zgody. Czynność seksualna z osobą w wieku ochronnym jest czynem zabronionym (wykorzystaniem seksualnym), a osoba dopuszczająca się jej i lub doprowadzająca do niej podlega odpowiedzialności karnej. W Polsce obecnie wynosi 15 lat.

Dziecko wykorzystane seksualnie – każde dziecko w wieku bezwzględnej ochrony, jeśli osoba dojrzała seksualnie, czy to przez świadome działanie, czy też przez zaniedbywanie swoich społecznych obowiązków lub obowiązków wynikających ze specyficznej odpowiedzialności za dziecko, dopuszcza się zaangażowania dziecka w jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest zaspokojenie osoby dorosłej (*Standing Committee on Sexually Abused Children*).

Opiekun – osoba sprawująca pieczę nad dzieckiem, uprawniona do reprezentacji dziecka oraz posiadająca władzę prawną do dbania o interesy osobiste i majątkowe innej osoby (rodzic, rodzic zastępczy lub osoba uprawniona przez rodzica).

Zgoda opiekuna – zgoda rodziców albo zgoda opiekuna, rodzica zastępczego lub opiekuna tymczasowego. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny (orzeczenie sądu opiekuńczego zastępuje zgodę rodziców).

Osoba dorosła bezbronna zgodnie z art. 1 ust. 2 b) *Vos Estis Lux Mundi* – każda osoba znajdująca się w stanie niepełnosprawności, upośledzeniu fizycznym lub psychicznym albo pozbawiona wolności osobistej, która w rzeczywistości, nawet sporadycznie, ogranicza ich zdolność zrozumienia, chęci lub przeciwstawienia się przestępstwu w inny sposób.

Różne formy przemocy

Uwikłanie – każda relacja, w której ktoś doświadcza strachu, lęku, poczucia winy, poczucia krzywdy, frustracji, poniżenia, zniewolenia, zależności, dominacji, niemożności bycia sobą, nieszczerości, braku autentyczności, przemocy emocjonalnej, fizycznej, seksualnej czy ekonomicznej.

Nadużycie – postępowanie lub czyn niezgodny z przyjętymi normami postępowania. *Nadużywać* oznacza ‘użyć ponad miarę’ oraz ‘wykorzystać coś w niewłaściwy sposób lub w nadmiernym stopniu’ (SJP).

Nadużycie władzy – nadużycie stanowiska, funkcji lub obowiązku w celu wykorzystania innej osoby. Może przybierać różne formy i obejmować sytuacje, w których dana osoba ma władzę nad inną osobą na mocy swojego związku (np. pracodawca i pracownik, nauczyciel i uczeń, trener i sportowiec, rodzic lub opiekun i dziecko, duchowny/osoba zakonna i parafianin) i wykorzystuje tę władzę na swoją korzyść.

Przemoc duchowa – odwoływanie się do przekonań religijnych i wiary osoby w celu wyrządzenia jej szkody. Może mieć negatywny wpływ na duchowość osoby poszkodowanej, zwłaszcza gdy dopuszcza się jej osoba posiadająca duchowy autorytet i zaufanie w Kościele.

Przemoc domowa – jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, naruszające godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym wolność seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

Zaniedbanie (wobec osoby dorosłej) – niezapewnienie przez opiekuna środków niezbędnych do życia osobie, którą się opiekuje.

Przemoc wobec osób starszych – pojedyncze lub powtarzające się działanie lub brak odpowiedniego działania, mające miejsce w jakimkolwiek związku, w którym oczekuje się zaufania, które powoduje krzywdę lub cierpienie starszej osoby.

Przemoc emocjonalna (dorośli) – powszechna forma przemocy mająca miejsce w bliskich związkach. Przemoc emocjonalna jest definiowana jako molestowanie, które ma miejsce, gdy dana osoba jest poddawana zachowaniom lub działaniom mającym na celu jej kontrolowanie, z zamiarem wyrządzenia jej krzywdy emocjonalnej lub strachu, poprzez manipulację, izolację lub zastraszanie.

Bullying – znęcanie, zastraszanie, prześladowanie werbalne, społeczne, a także fizyczne.

Gaslighting – przemoc psychiczna polegająca na manipulowaniu drugą osobą w taki sposób, że ofiara przemocy z czasem przestaje ufać swoim osądom, staje się zdezorientowana, załamana i traci zaufanie do swojej pamięci czy percepcji. Jeśli manipulacja jest stosowana stale i metodycznie, może w końcu doprowadzić do tego, że ofiara zacznie kwestionować swoje zdrowie psychiczne. W ten sposób manipulator przejmuje nad nią całkowitą kontrolę.

Grooming (wobec dorosłego) – zachowania mające na celu izolację osoby, uczynienie jej zależną, skłonną do zaufania i bardziej podatną na agresywne zachowanie.

Seksizm – uprzedzenie lub dyskryminacja ze względu na płeć.

Seksualizacja – proces, w wyniku którego wartościowanie drugiej osoby oraz siebie samego/siebie samej dokonywane jest przez pryzmat atrakcyjności seksualnej, uprzedmiotowienie osoby pod względem seksualnym lub narzucanie seksualności w niewłaściwy sposób (wg Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego).

Cyberprzemoc – wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych: komunikatorów, chatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (hejt, trolling), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (cyberstalking), ujawniania tajemnic (outing) itp.

Rozdział II

Postanowienia ogólne

1. W tej parafii został opracowany i wprowadzony w życie wewnętrzny dokument, w którym zawarta jest polityka ochrony przebywających tam zgodnie z obowiązującymi standardami wyznaczonymi zarówno przez dokumenty państwowe (Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw – tak zwana ustawa Kamilka), jak i kościelne.
2. W przygotowaniu wewnętrznego dokumentu uczestniczyli zaangażowani świeccy.
3. W parafii został powołany zespół do spraw prewencji oraz wyznaczona jest tak zwana osoba zaufania.
4. Standardy ochrony są dostępne w parafii i podane do publicznej wiadomości.

Rozdział III

Bezpieczne relacje między dziećmi a dorosłymi zaangażowanymi w pracę na rzecz parafii

Zasady ogólne

1. Osoby dorosłe zaangażowane w duszpasterstwo parafialne dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas ich pobytu na terenie parafii oraz podczas imprez i wyjazdów organizowanych przez parafię.
2. Osoby dorosłe podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
3. Zasady bezpiecznych relacji dorosłych z dziećmi obowiązują wszystkich kapłanów i świeckich – pracowników, praktykantów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.
4. Wszystkie osoby dorosłe zaangażowane w duszpasterstwo parafialne zobowiązane są do działania w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.
5. Dorośli zaangażowani w duszpasterstwo parafialne powinni być zawsze przygotowani na wyjaśnienie swoich działań / swojego zachowania.
6. W kontaktach z dziećmi należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego, bądź zaniedbania. Jeżeli dzieci te bezwiednie i nieświadomie dążyłyby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, dorośli reaguje z wycuciem, jednak stanowczo, a także pomaga dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
7. Organizując wyjazdy i wycieczki, organizator jest zobowiązany do wcześniejszego upewnienia się, czy warunki zakwaterowania są bezpieczne, co obejmuje między innymi brak dzielenia pokoju z uczniami.

Kontakt bezpośredni

1. Wszystkie spotkania z dziećmi na terenie parafii powinny być organizowane w miejscach oficjalnych, ogólnodostępnych i do tego przygotowanych.
2. Nie można przebywać z dzieckiem sam na sam w warunkach odizolowanych. Jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania, nie może się ono odbywać

w sekrecie (zalecane powiadomienie rodziców lub przełożonego) i w warunkach odizolowanych. Osoba przeprowadzająca spotkanie powinna zatroszczyć się o transparentność (np. przeszklone lub uchylone drzwi pomieszczenia, które nie mogą być zamknięte na klucz), obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, powiadomienie innych osób o spotkaniu itp. Indywidualnych spotkań z dziećmi nie wolno w nieroztropny sposób mnożyć ani przedłużać. Spotkania takie nie powinny się odbywać w późnych godzinach wieczornych.

3. Dzieci nie mogą przebywać w parafialnych pomieszczeniach mieszkalnych bez opieki rodzica lub opiekuna prawnego. Nie powinny też towarzyszyć duszpasterzom – bez wiedzy rodzica lub opiekuna – w miejscach lub w sprawach niezwiązanych ze sprawowaniem posługi lub formacją.
4. Dzieci powinny zawsze pozostawać pod opieką osoby dorosłej. Podczas pełnienia funkcji wychowawczych opiekunowie nie mogą pozostawać pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych ani przyjmować ich w obecności dzieci.
5. Dzieci na terenie parafii nie mogą przebywać pod wyłączną opieką innego dziecka, chyba że inaczej stanowią regulaminy religijnych ruchów duszpasterstwa pozaparafialnego, np. Ruchu Światło-Życie, KSM. W tym wypadku stosuje się standardy opracowane przez te grupy. Osoby te powinny być odpowiednio uformowane i przygotowane, powinny również pełnić posługę pod okiem dorosłych.
6. Zakazuje się przewożenia dzieci prywatnymi samochodami, zwłaszcza w pojedynkę, bez wiedzy i wyraźnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych.
7. Niestosowne jest skracanie dystansu przez przechodzenie na ty osoby dorosłej z dzieckiem.
8. W przypadku konieczności podjęcia rozmów na temat seksualności należy wykazać się delikatnością i roztropnie rozeznaczyć, czy takiej rozmowy nie powinien przeprowadzić specjalista.
9. Niedopuszczalne są wszelkiego rodzaju nadużycia duchowe (w obszarze spowiedzi, poradnictwa itp.).
10. Wszystkie formy zorganizowanego czasu, a w sposób szczególny wypoczynku dzieci, powinny być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
11. Na wyjazdy grupowe należy uzyskać pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych, po uprzednim zapoznaniu ich z ramowym planem działania i zasadami jego organizacji (regulaminem). Podczas wyjazdu rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem,
12. Podczas wyjazdów parafialnych opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co podopieczni. W sytuacji szczególnej, wymagającej od opiekuna

pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem, powinien on o tym fakcie zawiadomić inną osobę dorosłą, kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka. Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie.

Zasady komunikacji z dziećmi

1. W komunikacji z dziećmi należy:
  - a) zachowywać spokój, cierpliwość i szacunek,
  - b) okazywać zrozumienie dla ich trudności i problemów,
  - c) reagować według zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa dziecka oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich.
2. Należy dać dziecku prawo do:
  - a) odczuwania i mówienia o swoich emocjach,
  - b) wyrażania własnego zdania,
  - c) bycia wysłuchanym przez osobę dorosłą.
3. Komunikacja z dziećmi powinna być prowadzona w sposób konstruktywny, budujący relację, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość.
4. Nie wolno dziecka zawstydząć, upokarzać, obrażać, obrzucać wyzwiskami.
5. Należy słuchać uważnie dzieci oraz udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i do sytuacji.
6. W relacjach z dziećmi należy stosować zasady pozytywnej komunikacji (aktywne słuchanie, komunikaty typu „ja”).
7. W sytuacji niewłaściwego zachowania dziecka należy stosować zasady konstruktywnej krytyki.

Zachowania niedozwolone wobec dzieci

1. Kontakty osób dorosłych zaangażowanych w duszpasterstwo parafialne z dziećmi nie mogą łamać obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad.
2. Nie wolno dyskryminować dzieci ze względu na pochodzenie, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności.
3. Dorostym nie wolno wykorzystywać wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

4. Nie wolno używać naruszających godność dziecka wypowiedzi o podtekście seksualnym, a także nawiązywać w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.
5. Nie wolno naruszać nietykalności osobistej dziecka ani zmuszać go do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
6. Nie wolno ujawniać danych wrażliwych dzieci, wyszczególnionych w art. 9 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Urz. UE z 2016 r. L 119/1), obejmujących pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, oraz danych dotyczących zdrowia lub seksualności.
7. Nie wolno częstować dzieci tytoniem, alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi oraz posiadania środków niedozwolonych przez prawo. Nie wolno również tolerować ich posiadania oraz zażywania przez dzieci.

Rozdział IV

Interwencja w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka lub posiadania takiej informacji

Sygnaty świadczące o przemocy

1. Osoby dorosłe zaangażowane w duszpasterstwo parafialne zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu dziecka sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności o możliwości popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę dziecka.
2. Rozpoznawanie przemocy wobec dziecka odbywa się poprzez:
  - a) ujawnienie przemocy przez dziecko,
  - b) informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy,
  - c) analizę objawów krzywdzenia występujących u dziecka,
  - d) ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy w danej rodzinie.
3. Ujawnienie przez dziecko przemocy w rodzinie ma miejsce wtedy, kiedy dziecko poinformuje pracownika parafii o tym, że doznaje jednej lub kilku jednocześnie form przemocy ze strony swoich najbliższych. Ujawnienie jest dla dziecka bardzo trudnym momentem, świadczy o dużym doznawanym bólu i determinacji.

4. Informacje o krzywdzeniu małoletniego mogą pochodzić od bezpośrednich świadków przemocy, np. od rodzica niekrzywdzącego, rodzeństwa, kolegi, koleżanki, sąsiada, osoby z dalszej rodziny dziecka, przypadkowego świadka przemocy.
5. W każdym przypadku informacje o przemocy wobec dziecka wskazywane jako fakty, a nie domniemania należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie z obowiązującymi zasadami wskazanymi w tej procedurze.
6. Podobnie jak w przypadku ujawnienia przemocy przez samo dziecko, osoba dorosła, do której dotarła ta informacja, nie ocenia wiarygodności podawanych informacji, ale zobowiązana jest do zareagowania na taki sygnał.

Procedury postępowania

1. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka lub podejrzenia krzywdzenia dziecka osoba dorosła ma obowiązek:
  - a) wezwać pogotowie, jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała,
  - b) poinformować rodziców dziecka,
  - c) poinformować o zdarzeniu lub o swoich podejrzeniach co do krzywdzenia dziecka proboszcza parafii,
  - d) sporządzić notatkę opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu dziecka.
2. Powiadamiając proboszcza o podejrzeniu krzywdzenia dziecka, osoba, która składa to zawiadomienie, przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia, które udało jej się ustalić lub których wystąpienie podejrzewa, oraz informuje o zachowaniach i wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia.
3. W przypadku gdy zachodzi podejrzenie popełnienia wobec dziecka jednego z przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, zawiadomienie na policję lub do prokuratury może złożyć każda osoba dorosła zaangażowana w pracę duszpasterską w parafii, realizując obowiązek wynikający z art. 304 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.) lub obowiązek prawny obejmujący niezwłoczne zawiadomienie organu powołanego do ścigania przestępstw, w szczególności wskazanych w art. 200 § 1 Kodeksu karnego (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17).
4. Jeśli osoba dorosła złoży zawiadomienie bezpośrednio na policję lub do prokuratury, powinna dodatkowo powiadomić o tym fakcie osobę zaufania i proboszcza, tak aby umożliwić parafii podjęcie dalszych kroków mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa pokrzywdzonemu.

5. Proboszcz albo inna wyznaczona osoba (w sytuacji gdy proboszcz jest osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa) podejmuje niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa, o ile miało ono miejsce na terenie należącym do parafii.

Rozdział V

Składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

1. W przypadkach przemocy fizycznej bądź seksualnej mających miejsce na terenie parafii, gdy sprawcą jest osoba dorosła lub dziecko, należy zgłosić ten fakt zgodnie z prawem do organów ścigania lub/i do delegata właściwej instytucji kościelnej.
2. Gdy sprawa dotyczy niewłaściwego zachowania osób świeckich zatrudnionych w parafii bądź wolontariuszy, sprawę należy zbadać i podjąć adekwatne kroki w zależności od tego, czego dotyczyło to zachowanie. Każdorazowo należy podjąć z tą osobą rozmowę i jeśli zajdzie taka potrzeba, okresowo lub stale wycofać ją z pracy duszpasterskiej.
3. Jeśli niewłaściwe zachowanie dotyczy dziecka, należy o tym zawiadomić jego rodziców i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.
4. Jeśli sprawa dotyczy niewłaściwych zachowań dzieci wobec siebie nawzajem, należy niezwłocznie zawiadomić rodziców dzieci i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.
5. Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń współpracuje z proboszczem i delegatem diecezjalnym.
6. Każda informacja o niewłaściwym zachowaniu powinna być traktowana poważnie, gdyż jest działaniem prewencyjnym.

Rozdział VI

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia dzieci

1. Osoba zaufana: **MAGDALENA WANOT-MIŚTURA**, e-mail: mwanot@uw.edu.pl
2. Proboszcz: **ks. BOGUSŁAW KOWALSKI**, e-mail: nawr.pawel@gmail.com, tel. 884 257 777

3. Członkowie zespołu do spraw prewencji:

ELŻBIETA SZETYŃSKA, e-mail: szelka1980@gmail.com

MARCIN PALUSIAK, e-mail: m.palusiak@onet.eu

ks. BOGUSŁAW KOWALSKI, e-mail: nawr.pawel@gmail.com

4. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji i koordynująca udzielanie wsparcia: **ks. BOGUSŁAW KOWALSKI**, e-mail: nawr.pawel@gmail.com
5. Jeśli jakakolwiek osoba dorosta zaangażowana w pracę duszpasterską w parafii dowie się od dziecka, że doświadcza ono przemocy, automatycznie ma obowiązek zastosowania się do art. 304 § 1 k.p.k. mówiącego o tym, że każdy, kto dowie się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję, a w przypadkach najcięższych przestępstw (np. seksualne wykorzystanie małoletniego) ma obowiązek prawny (pod rygorem odpowiedzialności karnej z art. 240 § 1 Kodeksu karnego).

Rozdział VII

Przegląd i aktualizacja standardów, dokumentowanie i przechowywanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia dzieci

1. Dokument zawierający standardy ochrony dzieci i osób bezbronnych w parafii podlega przeglądowi i ewentualnej aktualizacji co dwa lata.
2. Przeglądu i zmian w dokumencie dokonuje osoba odpowiedzialna za prewencję w parafii we współpracy z proboszczem i osobami wyznaczonymi przez proboszcza, a następnie konsultuje treść z osobami zaangażowanymi w duszpasterstwo parafialne.
3. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego. Teczki zakłada i prowadzi osoba zaufana.
4. Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w kancelarii parafialnej i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.
5. W teczce umieszcza się stosownie do potrzeb:
  - a) zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia,
  - b) protokół rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwe jego sporządzenie,
  - c) protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub z niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem,
  - d) protokół posiedzenia zespołu do spraw prewencji,
  - e) inne dokumenty i korespondencję związaną z danym zgłoszeniem.

Rozdział VIII

Odpowiedzialność za przygotowanie parafii do stosowania standardów

1. Wdrażanie w życie standardów ochrony przed przemocą należy do obowiązków proboszcza.
2. Za wdrożenie standardów odpowiedzialność personalnie ponosi proboszcz parafii, również wobec prawa.
3. O każdej osobie zaangażowanej w parafii i mającej kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub z realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi proboszcz uzyskuje dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (<https://arch-bip.ms.gov.pl/pl/rejestry-i-ewidencje/rejestr-sprawcow-przestepstw-na-tle-seksualnym/>). Uzyskanie takiej informacji jest zalecane nawet w przypadku osób mających krótkotrwały kontakt z dziećmi na terenie parafii, chociaż nie stanowi to obowiązku prawnego. W takim przypadku proboszcz odbiera od takiej osoby pisemne oświadczenie o niekaralności za przestępstwa przeciw wolności seksualnej i obyczajowości oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę dziecka.
4. Dodatkowo, przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do działalności (np. wolontariackiej) związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub z realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi, proboszcz ma obowiązek uzyskania od tej osoby informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdz. XIX k.k. (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV k.k. (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości) oraz w zakresie art. 189a k.k. (handel ludźmi), art. 207 k.k. (znęcanie się nad osobą najbliższą lub pozostającą w stosunku zależności) oraz przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
5. Proboszcz parafii powołuje osobę lub zespół do spraw prewencji (należy do niego również tak zwana osoba zaufana). Wskazane jest, aby były to cieszące się zaufaniem osoby świeckie, odpowiednio przeszkolone i kompetentne, które będą wiedziały, jakie działania w danej sytuacji są stosowne i konieczne.
6. Proboszcz parafii powołuje osobę zaufaną (lub osoby zaufane), do której (do których) należy przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia dzieci i nieszanowania standardów. Osoba zaufana nie może na własną rękę podejmować działań służących wyjaśnieniu podejrzeń i zarzutów lub weryfikacji zgłaszanych faktów. Obowiązuje ją zasada poufności.

7. Osobą odpowiedzialną bezpośrednio za interwencję w przypadku zaistnienia przemocy jest proboszcz parafii. Powinien czynić to we współpracy z wymienionymi wyżej osobami.
8. Wszelka działalność dotycząca ochrony oraz interwencji i pomocy musi być dokumentowana. Wpisów w rejestrze zdarzeń dokonują osoby bezpośrednio zaangażowane w daną aktywność, ale za bezpieczne przechowywanie notatek odpowiedzialny jest proboszcz. Rejestr prowadzi się zgodnie z zasadami ochrony danych wrażliwych.
9. Wszyscy pracownicy i wolontariusze w parafii otrzymują potrzebną im wiedzę o standardach przyjętych i obowiązujących w parafii – kodeksie zachowań, procedurach związanych z interwencją i zgłoszeniem zdarzeń.
10. Osoby odpowiedzialne za prewencję w parafii uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez osoby odpowiedzialne za prewencję w diecezji.

Rozdział IX Udostępnianie standardów

1. W parafii opracowany został – jako wewnętrzna procedura – niniejszy dokument pt. „Standardy ochrony dzieci w duszpasterstwie parafialnym Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia Świętego Pawła Apostoła w Warszawie”.
2. „Standardy ochrony dzieci” są dostępne w kancelarii parafialnej. Wgląd w ten dokument mają wszystkie osoby zaangażowane w duszpasterstwo parafialne i pracownicy parafii, a także rodzice lub opiekunowie prawni dzieci oraz zewnętrzne podmioty uprawnione do kontroli.
3. Dokument jest również dostępny na stronie internetowej parafii.

Rozdział X Bezpieczne relacje

Parafia jest miejscem zapewniającym bezpieczeństwo dzieciom także w grupie rówieśniczej. Kierując się wartościami wytykającymi z Ewangelii, staramy się wpoić naszym parafianom postawę szacunku wobec każdego człowieka – dzieci i dorosłych. Pragniemy, aby w relacjach międzyludzkich bliska była im ewangeliczna zasada: „Wszystko więc, co chcielibyście, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie” (Mt 7, 12a).

Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi poznali wszyscy pracownicy i współpracownicy parafii, dzięki czemu mogą oni umiejętnie i adekwatnie do zaistniałej sytuacji reagować na każde niewłaściwe zachowanie czy przemoc. Również dzieci powinny przestrzegać poniższego kodeksu podczas spotkań w parafii i poza nią, w kontakcie bezpośrednim i wirtualnym.

1. Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby

- Traktuj innych tak, jak chcesz, aby inni traktowali ciebie.
- Pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należą się jej szacunek i troska o jej dobro.
- Bądź tolerancyjny – szanuj odmienny wygląd, przekonania, poglądy i cechy koleżanek i kolegów.
- Pamiętaj, że przez różnorodność wzajemnie się ubogacamy.
- Masz prawo do zabawy i relacji z każdym dzieckiem, ale pamiętaj, że nie zawsze inne dziecko ma chęć do kontaktu z tobą w danym momencie. Uszanuj to.
- Zachowaj otwartość i bądź wrażliwy na wszystkie osoby, nawet jeśli nie należą do grona twoich najbliższych przyjaciół. Nie wykluczaj ich ze wspólnych działań, rozmów i szkolnych aktywności.

2. Zasady komunikacji między dziećmi

- Zachowuj życzliwość i szacunek wobec koleżanek i kolegów.
- Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób.
- Słuchaj innych, gdy mówią. Nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
- Zachowuj kulturę słowa w każdej sytuacji.
- Stosuj formy grzecznościowe.

3. Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni

- Szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób.
- Zapytaj, jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz.
- Nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych osób bez ich zgody. Każdy ma prawo do prywatności.

- Nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku koleżanek i kolegów ani innych osób bez ich wyraźnej zgody.
- Pamiętaj, że każdy ma prawo do przestrzeni osobistej. Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to. Naruszanie tej przestrzeni może rodzić konflikty.

4. Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie

- Nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś czułby się celowo pomijany, izolowany.
- Nie stosuj przemocy fizycznej. Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie koleżanki/kolegi naruszają jej/jego integralność fizyczną.
- Szanuj przestrzeń intymną koleżanek i kolegów. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- Nie wyśmiewaj, nie obgaduj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj koleżanek i kolegów.
- Nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach koleżanek i kolegów.
- Nie zwracaj się do innych w sposób wulgarny.
- Pamiętaj, że żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką zabawę słowną.
- Nie narażaj siebie i innych uczniów na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu fizycznemu czy psychicznemu.
- Nie wyrażaj negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu koleżanek i kolegów.
- Nie zabieraj rzeczy należących do innych bez ich zgody.

5. Szacunek w kontaktach internetowych i zakaz cyberprzemocy

- Szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, aby traktowali ciebie – dotyczy to wszystkich typów twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek.
- Pamiętaj, że cyberprzemoc często zaczyna się od tak zwanych niewinnych żartów. Nie każdy ma takie samo poczucie humoru. Uważaj na to, co piszesz i co publikujesz, w internecie nic nie ginie. W świecie wirtualnym łatwo poruszyć lawinę wzajemnych niechęci, co może doprowadzić do konkretnej formy przemocy.
- Nie udostępniaj kontaktów do innych osób (telefonicznych, e-mailowych) bez ich zgody.

- Dbaj o swój oraz innych wizerunek w sieci – nie publikuj danych wrażliwych, powierzonych ci informacji oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność.
- Chroni intymność swoją i innych. Nie wysyłaj i nie udostępniaj zdjęć lub filmów, które by ją naruszały.
- Sprzeciwiaj się hejtowi, sam nie publikuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w internecie. Nie przesyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania odpowiednim osobom.
- Nie prowokuj innych do niepotrzebnych, nieuzasadnionych kłótni. Trolling, świadome poniżanie, nękanie i zaczepki są zachowaniami niedopuszczalnymi.
- Nie wykluczaj swoich rówieśników z grup w mediach społecznościowych z powodu swoich prywatnych niechęci.
- Nie podszywaj się w internecie pod inne osoby. Takie zachowanie w cyberprzestrzeni jest kradzieżą tożsamości. To jest przestępstwo.
- Jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze.
- Pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w cyberprzestrzeni także są karalne. Twoje działania w sieci nie są anonimowe.

6. Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów

- Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę. Zastanów się, co chcesz osiągnąć. Jeśli to możliwe, podejmij spokojną rozmowę z drugą stroną.
- Umów się na rozmowę w bardziej stosownych warunkach, w ten sposób zyskasz czas na konstruktywny dialog.
- Powiedz, co według ciebie jest problemem, co przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz.
- Słuchaj drugiej osoby. Dopytaj o jej odczucia i oczekiwania. Podsumuj to, co usłyszałaś/usłyszałeś, żeby się upewnić, czy dobrze zrozmiałaś/zrozumiałeś jej komunikat.
- Upewnij się, że twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie do swoich odczuć.

- Wspólnie wymyślcie rozwiązanie satysfakcjonujące obie strony.
- Jeśli nie uda się wam dojść do porozumienia, poproś o pomoc osobę dorosłą, opiekuna grupy. Porozmawiaj o tym z twoimi rodzicami. Nie rozwiązuj konfliktu samodzielnie.
- Nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda. Zawsze poinformuj o tym osobę dorosłą.

Rozdział XI

Wsparcie po ujawnieniu krzywdzenia

1. Każda osoba, która mówi o doświadczanej przez siebie krzywdzie, powinna zostać przyjęta z szacunkiem i uważnie wysłuchana.
2. Osoba skrzywdzona otrzymuje informację o możliwych formach pomocy, z której może skorzystać na terenie parafii lub poza nią.
3. W sytuacji gdy osoba wskazana jako sprawca jest kapłanem lub inną osobą zaangażowaną w parafii, należy jak najszybciej zapewnić bezpieczeństwo osobie skrzywdzonej (np. przez niedopuszczanie do niej osoby wskazanej lub podejrzanej o krzywdę).
4. Troska duszpasterska wobec osoby skrzywdzonej i jej bliskich polega przede wszystkim na życzliwym wysłuchaniu i pomocy w odbudowaniu jej więzi z Bogiem i zaufania do Kościoła. Organizowana jest w porozumieniu z diecezjalnym duszpasterzem do spraw pomocy duchowej osobom skrzywdzonym.
5. Jeśli osoba skrzywdzona należała do jakiejś grupy parafialnej, również inni uczestnicy tej grupy powinni otrzymać pomoc duszpasterską i ewentualnie psychologiczną.
6. Jeśli osobą skrzywdzoną jest dziecko, pomoc powinna otrzymać również jego rodzina.
7. Jeśli zgłoszenie dotyczy przestępstwa określonego w prawie karnym i/lub kanonicznym, osoba przyjmująca zgłoszenie postępuje zgodnie z procedurami zawartymi w Wytocznych KEP (<https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2015/07/Wytoczne.pdf>).
8. Jeśli zgłoszenie dotyczy innej krzywdy czy niewłaściwego zachowania, osoba zgłaszająca otrzymuje informację o krokach podjętych w tej sprawie.
9. Wszelkie działania i uzyskane informacje objęte są zasadą poufności. Do zachowania tajemnicy nie wolno zobowiązywać osoby skrzywdzonej.

Wsparcie dla ofiar przemocy

Warszawski Ośrodek Interwencji Kryzysowej

ul. 6 Sierpnia 1/5

tel. 22 855 44 32 lub 514 202 619, lub 511 200 200

e-mail: interwencjakryzysowa@woik.waw.pl

Telefon Zaufania dla dzieci i młodzieży

tel. 116 111 (dostępny całodobowo przez 7 dni w tygodniu)

Ogólnopolski telefon dla ofiar przemocy w rodzinie („Niebieska Linia”)

tel. 800 12 00 02 (dostępny całodobowo przez 7 dni w tygodniu)

e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info

Poradnia Telefoniczna „Niebieskiej Linii” dla wszystkich osób pokrzywdzonych przestępstwem

tel. 22 668 70 00 lub 116 123 (dostępny w godzinach 12.00–18.00 przez 7 dni w tygodniu)

Ogólnokrajowa Linia Pomocy Pokrzywdzonym

tel. 22 23 09 900

Przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.

Bezpłatne porady prawne dla ofiar wykorzystania seksualnego w Kościele

e-mail: konsultacjekanoniczne@fsj.org.pl